

Tekst overgenomen uit: Begijnhof krant nr. 24 (zomer 2009) 8 - 11

Verslag lenteconcert zondag 15 maart 2009

Schola Musica Nel Swerts brengt wereldnovelle *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen* van Felix Timmermans opnieuw tot leven

Jeannine Corthals

Op 15 maart 2009 verzorgde Nel Swerts in de Begijnhofkerk van Turnhout haar tiende concert van de Schola Musica. Een gebeurtenis die zeker om een speciale viering vroeg. De viering werd extra feestelijk, omdat we ook de 80ste verjaardag van de erevoorzitter van De Vrienden van het Begijnhof, Robert baron Stouthuysen, mochten vieren. Het werd een druk bijgewoonde feestavond, waarop we heel wat prominenten uit Turnhout en omgeving mochten verwelkomen. De titel van dit lenteconcert vertelde ons al onmiddellijk dat het anders dan gewoonlijk zou worden. Naast de pianomuziek kreeg immers voor het eerst de woordkunst de volle aandacht.

Als intro bracht Nel Swerts, samen met haar leerlinge Evelyne van Aubel, *Salut d'Amour* van Edward Elgar. Voor Nel was het voor het eerst dat ze met een eigen leerlinge een quatre-mains bracht; voor Evelyne was het haar eerste optreden voor een zo talrijk publiek. Rustig en fijn uitgevoerd, brachten Nel en Evelyne dit korte werk, dat Edward Elgar componeerde voor zijn vrouw.

Verwelkoming

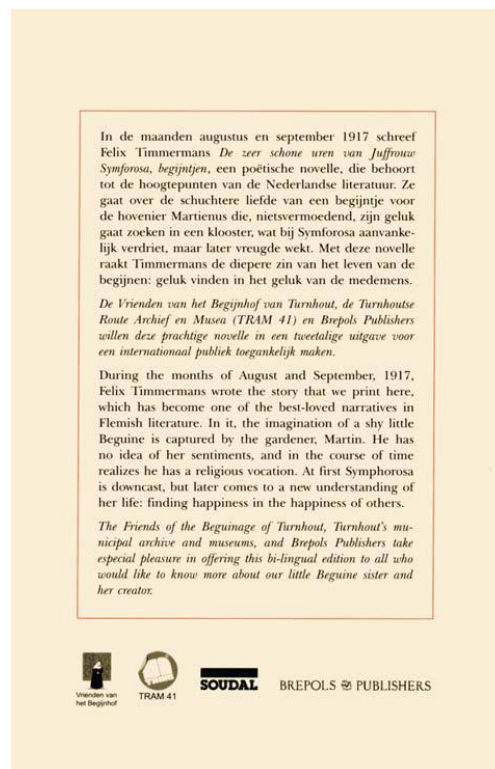
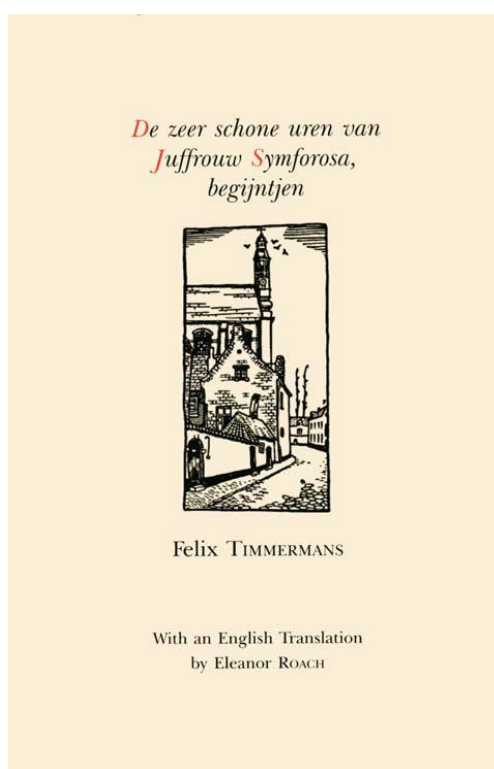
Aansluitend sprak **Nel Swerts** haar openingsrede uit. Ze vermeldde de negen voorgaande concerten, waaronder de pianoconcerten door de laureaten van de Cantabile-wedstrijden, het optreden van jonge violisten en het ontroerende eerste optreden van een grote sopraan in wording. Bij elk concert werd telkens aan jonge musici de mogelijkheid geboden om podiumervaring op te doen, wat de belangrijkste doelstelling is van de Schola Musica. Nel dankte alle mensen die deze concerten mogelijk hebben gemaakt. In de eerste plaats vermeldde ze Robert baron Stouthuysen, die vijf jaar geleden de start gaf van de Schola Musica Nel Swerts. Ze dankte de voormalige pastoor, August Van Lieshout, en de huidige pastoor, Bert Rosseels, die telkens de kerk ter beschikking stelden voor deze optredens. De leden van de Muziekgroep op het Hof kregen eveneens woorden van dank voor hun logistieke steun, die deze concerten keer op keer mogelijk maakte. Dankwoorden waren er ook voor mevrouw Mia Leysen, de lerares bij wie zij haar pianocarrière begon, en voor mevrouw Annie Cornelissen, die talrijke jonge laureaten van de Cantabile-pianowedstrijden als uitvoerders naar de Schola Musica bracht. Tot slot was er een dankwoord voor haar vader, Vic Swerts, voor zijn mecenaat en voor haar moeder, Lea Deridder, die ze de “geestelijke moeder” van de verschillende concerten noemde. De samenwerking tussen Lea en Karel Dergent omschreef ze als “een fijne symbiose tussen twee mensen die met halve woorden elkaar perfect begrijpen”.

Timmermans en Symforosa

Na deze gemeente dankbetuigingen nam **Guido Theunissen**, sinds kort eindredacteur van de *Begijnhofkrant*, het woord om ons doorheen het programma te leiden. Dit tiende concert stak in een nieuw kleedje. De nadruk lag deze keer niet op de muziek, maar op de woordkunst: het gesproken en geschreven woord. De centrale figuur in het eerste deel was niemand minder dan Felix Timmermans, één van onze bekendste en

meest vertaalde Vlaamse auteurs. De aanleiding voor die keuze was het idee van Brepols Publishers, de uitgeverij die op het begijnhof een vaste stek heeft, om een Engelse vertaling van een novelle van Felix Timmermans uit te geven. Het ging niet om een bestaande vertaling -- de oudste Engelse vertaling dateert al uit 1920 -- maar om een volledig nieuwe, originele vertaling van de Amerikaanse vertaalster Elly Roach. Omdat Elly Roach niet persoonlijk aanwezig kon zijn, kreeg haar vriendin, Prof. Rita Beyers, academisch directeur van het Corpus Christianorum, de taak om de dank en felicitaties voor haar uitstekende vertaling aan Elly Roach over te maken. De toenmalige voorzitter en sinds kort erevoorzitter van De Vrienden van het Begijnhof, Robert baron Stouthuysen, stelde meteen voor om de Engelse vertaling samen met de originele tekst heruit te geven. Dat resulteerde in een klein, maar fijn boekje van een 100-tal bladzijden.

Hugo Vanden Bossche, sinds begin maart de nieuwe voorzitter van De Vrienden van het Begijnhof, kreeg de aangename taak om het eerste exemplaar van het boekje aan Robert Stouthuysen aan te bieden ter gelegenheid van zijn 80ste verjaardag. Voor de erevoorzitter werd het een mooie verrassing dankzij de volledige geheimhouding van deze feestviering door alle medewerkers. De voorzitter dankte Robert Stouthuysen voor de vele schitterende projecten die het voorbije decennium onder zijn leiding op het begijnhof en vooral in en rond het museum werden verwezenlijkt. Ook van het project-Symforosa was hij de geestelijke vader. Hugo Vanden Bossche omschreef het recentste project als volgt: “Met de zegen van de afgevaardigd bestuurder van Brepols Publishers, Paul De Jongh, de enthousiaste en professionele inzet van Bart Janssens en zijn collega’s, en in samenwerking met een aantal Vrienden van het Begijnhof en TRAM 41 zijn Guido Theunissen en Bart Janssens erin geslaagd een parel van onze Vlaamse literatuur, samen met een nieuwe vertaling, en een tekst van Timmermanskenner Gaston Durnez voor het eerst in één schitterend boekje samen te brengen.”

Geslaagde opvoering

Om ons te laten kennismaken met de fijne teksten uit *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen*, werd een beroep gedaan op Luc Huygens. Hij staat al jarenlang heel enthousiast op de planken bij het Hofpoorttheater Elckerlyc en is al dertig jaar voorzitter van dit illustere Turnhoutse toneelgezelschap. Hij slaagde er dan ook in, via de zes door hem licht bewerkte fragmenten, de tuinman Martienus en het begijntje Symforosa weer tot leven te brengen. Samen met Evelyne van Aubel als begijntje liet hij ons genieten van dit innige, soms weemoedige verhaal uit 1918. Met deze poëtische novelle, die behoort tot de hoogtepunten van de Nederlandse literatuur, raakt Timmermans de diepere zin van het leven van de begijnen: geluk vinden in het geluk van de medemensen.

De zes fragmenten waarin Luc Huygens ons liet kennismaken met Martienus, de hovenier met zijn rood slaaplijf en blauwe schort, en juffrouw Symforosa, in de war gebracht door haar ontluikende verliefdheid, zijn verschenen in *Begijnhofkrant* 23. De wisselende gevoelens die ons begijntje beroerden en die door Luc soms ernstig, soms monkelend werden verteld, kregen nog een extra dimensie door de aangepaste pianomuziek, door Nel Swerts gekozen en telkens als intermezzo door Nel en Fleur Claesen gevoelvol gebracht. We konden genieten van zes werkjes uit de tijd van de Romantiek (1810-1920). In *Wiegenlied* (opus 49, nr. 4) van Johannes Brahms hoorden vele toehoorders zeker een bekende melodie. Van Antonin Dvorak brachten Nel en Fleur *Songs my mother taught me* (opus 55, nr. 4), *Zwei Silhouetten* (opus 8, nr. 4 en 8) en *Humoresque* (opus 101, nr. 7). Soms dartel, dan weer levendig en krachtig klonken deze bekende werken. Van Robert Schumann, één van de belangrijkste componisten uit de periode van de Romantiek, konden we *Abendlied* (opus 85, nr. 12) beluisteren. Klomk daarin niet de weemoed om het weggaan van Martienus? Als slot van het eerste deel van deze viering brachten Nel en Fleur *Polonaise* (opus 61, nr. 4) van Franz Schubert. Deze quatre-mains, vinnig en soms vurig gebracht, illustreerde meesterlijk de wisselende gevoelens van Symforosa: alles wat door haar heen ging, hoorden we klinken in deze uitvoering. Na het daverende applaus van een overvolle kerk kregen we het tweede luik van deze welgevulde namiddag, de feestelijke viering van Robert baron Stouthuysen.

Kempense topmanager

Vic Swerts, oprichter en voorzitter van Soudal NV in Turnhout en tevens mecenas van deze viering, sprak als eerste een lofredede uit. De enkele passages die we uit die rede aanhalen, illustreren de veelzijdigheid van Robert Stouthuysen. De volledige tekst staat te lezen in *Begijnhofkrant* 23. “Als topmanager en stafmedewerker van Dr. Paul Janssen bij Janssen Pharmaceutica in Beerse lag hij mee aan de basis van de opmerkelijke evolutie van deze Kempische onderneming. Naast zijn voltijdse bezigheden bij de uitbouw van Janssen Pharmaceutica vond Bob Stouthuysen nog de tijd voor een indrukwekkende reeks nevenactiviteiten en de lancering van talrijke nieuwe initiatieven. Hij deed dat onder meer in zijn functie van voorzitter van het Vlaams Economisch Verbond (VEV), van november 1976 tot mei 1981. Daarnaast vervulde hij mandaten als bestuurder of voorzitter van vele socio-economische organisaties, waaronder de Kempense Kamer voor Handel en Nijverheid en de Vlaamse Investeringsvennootschap (VIV). Hij was voorzitter van het Beheerscomité van de Universitaire Ziekenhuizen van de KU Leuven en van het Openbaar Psychiatrisch Ziekenhuis in Geel en hij is ook van dichtbij betrokken bij de reorganisatie van het Sint-Elisabethziekenhuis in Turnhout.”

“De begrippen “streekontwikkeling” en “streekmanagement” zijn door Bob Stouthuysen uitgevonden. Vooral ten bate van zijn eigen streek, de Antwerpse Kempen, maar ook Limburg en zelfs regio’s in het buitenland hebben er de vruchten van kunnen plukken. Naast zijn nu al legendarische betekenis voor het bedrijfsleven en de streekontwikkeling is zijn inzet voor de cultuur en het verenigingsleven zeker even belangrijk. Het is onbegonnen werk om alles hier op te sommen, maar we willen toch enkele belangrijke realisaties in herinnering brengen. Hij was van 1992 tot 2000 voorzitter van het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Vlaanderen, beter bekend als De Filharmonie. In zijn woonplaats Kasterlee bracht hij het initiatief van de *Spreukeltochten* tot leven en hij blijft er de bezieler van. Hij was de stichter en voorzitter van de Computer Academie, Centrum 2000 in Turnhout. Hij was de energieke voorzitter, nu erevoorzitter van De Vrienden van het Begijnhof. Samen met het Kernbureau van De Vrienden ligt Stouthuysen aan de basis van een reeks opmerkelijke verwezenlijkingen in de voorbije jaren. De Schola Musica Nel Swerts, eveneens een initiatief van Stouthuysen, viert dit jaar haar eerste lustrum.”

Infinity

Vic Swerts noemde Stouthuysen de vader van de Reflectiegroep der Kempen, een denktank van formaat, waarvan het *Kempens Manifest* en de *Position Papers* deuren hebben geopend tot in de Vlaamse regering. Dit alles heeft bijgedragen tot de sociale vooruitgang en economische welvaart van de Kempen. Als dank en in naam van de leden van de Reflectiegroep der Kempen bood Vic Swerts aan Stouthuysen een kunstwerk van Daisy Boman aan.

Daisy Boman, de kunstenares uit Geel, legt zich sinds 1986 toe op de creatie van haar “*bomannetjes*”, kleine geslachtloze figuurtjes in witte klei. Ze stellen de mens voor in zijn meest primitieve vorm. In al hun eenvoud onthullen deze figuurtjes de essentie van het leven en brengen ze een universeel verhaal. De schaal met figuurtjes die werd aangeboden, heeft een symboolwaarde. Eén figuur neemt duidelijk het initiatief en de overigen volgen solidair de leidersfiguur. Dit kunstwerk symboliseert de carrière van Bob Stouthuysen en zijn leiderschapsrol in de opgang van de Kempen.

Kasterlee

Namens de gemeente Kasterlee nam **Ward Kennes**, Vlaams volksvertegenwoordiger en burgemeester van Kasterlee, het woord. Ward Kennes dankte Robert baron Stouthuysen voor zijn persoonlijke betrokkenheid en inzet die de gemeente mocht ervaren. Uit zijn toespraak halen we enkele fragmenten: “Toen een aantal jaren geleden werd gezocht naar een bijkomende troef om onze groene gemeente op de toeristisch-recreatieve kaart te zetten, zette hij ons op het spoor van het spreukelen. Het voorzitterschap van het Spreukelcomité, dat jaarlijks vele honderden op de fiets krijgt om kennis te maken met oude wijsheden en taalkundig erfgoed, vervult baron Stouthuysen met verve. Het initiatief kreeg onder meer uitlopers naar de spreukelworp op de Volkoremet. Zijn goed gedocumenteerde en speelse toespraken bij de onthullingen van de spreukelbeelden zijn inmiddels legendarisch geworden.”

“Een plaats die baron Stouthuysen na aan het hart ligt, is de Rielenkapel, op een boogscheut van zijn huis. Hij woont er geregeld de woensdagochtend mis bij en met Rielenkermis trakteert hij het gehucht. Voor zijn bijdrage aan het klokkenspel in deze eeuwenoude veldkapel zijn we hem bijzonder dankbaar. Dat niet alleen grootse projecten zijn zorg wegdragen, mocht ik vaststellen toen baron Stouthuysen mij enkele jaren geleden een door hem uitgewerkt voorstel bezorgde dat gericht was op het versterken van het buurtleven en de ontmoeting tussen de wijken. Persoonlijk heb ik de steun die ik mocht ervaren bij het opnemen van mijn politieke verantwoordelijkheid in de gemeente, op regionaal en op Vlaams niveau, altijd erg gewaardeerd. Het is in het leven belangrijk te weten dat men het vertrouwen geniet van mensen naar wie je zelf mag opkijken.”

“Doorheen de vele engagementen in het bedrijfsleven, het onderwijs, de gezondheidssector, het culturele landschap en ook in onze regio en onze gemeente loopt een rode draad van het opnemen van verantwoordelijkheid, innovatie, aanmoediging en liefde voor de medemens. Zijn christelijk geloof en levensvisie zijn daarbij zeker een belangrijke factor die het authentieke karakter van dit engagement verklaren.”

Aan Robert Stouthuysen en zijn echtgenote werd vanwege het gemeentebestuur en het Spreukelcomité Kasterlee een geschenk aangeboden. Het werd een tekst van Vic Peeters, die verwijst naar het spreukelen. Door schepen Bea Jaenen werd aan deze tekst, kunstig gekalligrafeerd, vorm gegeven:

*'t Is wijs d'oude spreuken te gedenken
die met goede of ware woorden
Liefdevol
Onze ziel in schoonheid drenken*

Turnhout

Vervolgens betrad **Cis Stijnen**, burgemeester van de stad Turnhout, het podium. Uit zijn toespraak lichten we ook enkele fragmenten. “Graag lever ik vanavond een korte bijdrage in deze verrassingshuldiging van een man die voor de stad Turnhout en de regio een historische betekenis heeft. 80 jaar en nog steeds dynamisch blijft hij tot op vandaag mee streven naar een voortvarende toekomst voor de Kempen. Het siert hem en we waarderen dit ontzettend. Ik was dan ook verheugd dat ik de kans kreeg om vandaag namens de stad Turnhout, maar ook namens mezelf, de erkentelijkheid en dankbaarheid te kunnen uitspreken die u, Robert baron Stouthuysen, meer dan verdient. De carrière van Baron Stouthuysen was een koorddansoefening tussen aan de ene kant het economische en anderzijds het sociale en culturele. Deze plek, dit begijnhof waar we hier vandaag samenzijn, was één van die socioculturele engagementen die hem na aan het hart lagen en liggen.”

“Namens de stad Turnhout wil ik onze erkentelijkheid en waardering voor Robert Baron Stouthuysen uitdrukken met iets tastbaars. Een geschenk dat de meerwaarde vertolkt die hij voor onze stad en de regio betekend heeft, was onbetaalbaar. Vandaar dat we hebben gekozen voor originaliteit en creativiteit, omdat we weten dat ook u, mijnheer Stouthuysen, daaraan terecht veel belang hecht. Een uniek man verdient een unieke attentie. Als stad van boeken en drukkers willen we u dan ook graag een boek overhandigen, waarvan speciaal voor deze gelegenheid maar één uniek exemplaar werd gemaakt. Een boek speciaal en alleen voor u, over een onderwerp waarvan we weten dat het u heel na aan het hart ligt, het Turnhoutse begijnhof. Een boek met weinig woorden, maar met beelden en impressies van artistiek fotograaf Ludo Verhoeven. Het is een pareltje geworden. Ik overhandig het u zeer graag als burgemeester van de stad Turnhout.”

Stichting voor de Kempen

Jos Baudoin, gewezen secretaris van de Stichting voor de Kempen, kreeg als laatste het woord. Ook hij prees Robert Stouthuysen voor zijn onvermoeibare inzet en voortrekkersrol overal te lande. Hij somde de lange en indrukwekkende lijst van welvaartsorganismen op waarin Robert baron Stouthuysen zich inzette en waaraan hij binnen de Raad van Bestuur of als voorzitter inhoud en uitstraling gaf. Na de welgemeende felicitaties en een dankwoord voor de jarige en zijn echtgenote overhandigde Jos Baudoin aan Robert Stouthuysen het bronzen kunstwerk *Het meisje met de paraplu* van de hand van Freddy Van Dyck. Dit mooie kunstwerk heeft ook een sterke symbolische waarde: Stouthuysen heeft altijd als een beschermende paraplu gefungeerd voor vele mensen.

Jean Vallers, auteur van onder meer satirische toneelstukken en een kindermusical, verwoordt zijn gedachten en gevoelens tegenwoordig vooral in gedichten. Hij is een eminent kenner van het werk van Freddy Van Dyck. Bij *Het meisje met de paraplu* schreef hij het gedicht *Keetje Tippel/Ik dans een droom*, dat hij zelf voordroeg. Daarna overhandigde hij, samen met Freddy Van Dyck, aan Bob Stouthuysen een foto van het beeld en de ingekaderde tekst van zijn gedicht. Deze tekst is ook terug te vinden in nummer 23 van de *Begijnhofkrant*.

Op het einde van de feestviering nam Guido Theunissen nog even het woord. Guido, die onlangs de functie van eindredacteur van de *Begijnhofkrant* heeft overgenomen van **Karel Dergent**, sprak namens Karel een dankrede uit. Hij dankte nogmaals alle leden, mecenasen, sponsors en sympathisanten die dit feestconcert mogelijk hadden gemaakt.

Harry de Kok, stadsarchivaris van Turnhout, hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever van de *Begijnhofkrant*, mocht de verjaardagsviering afsluiten. Nogmaals formuleerde hij woorden van dank voor heel wat aanwezigen, maar zeker ook voor de mensen van de Group Joos, waar men onder toezicht van Wim Lathouwers viermaal per jaar een fraaie *Begijnhofkrant* gratis van de persen laat rollen. Pablo, de kleinzoon van Robert Stouthuysen, viel de eer te beurt om het eerste exemplaar van de 23ste *Begijnhofkrant* aan zijn grootvader aan te bieden. Harry noemde deze editie terecht de *Symforosa-Stouthuysenkrant*, want heel wat van de presentaties van deze goedgevulde viering zijn erin opgenomen.

Tijdens de receptie, die plaatsvond in de lagere school van Sint-Victor, kregen alle aanwezigen ruim de tijd om Robert baron Stouthuysen persoonlijk hun felicitaties aan te bieden. Het werd een gezellig slot van een hartelijke huldeviering, waaraan velen nog lang met genoegen zullen terugdenken.

Jeannine Corthals

Met dank aan alle sprekers die welwillend de tekst van hun voordracht ter beschikking hebben gesteld.